

Pilegrimstur til Olavskirken

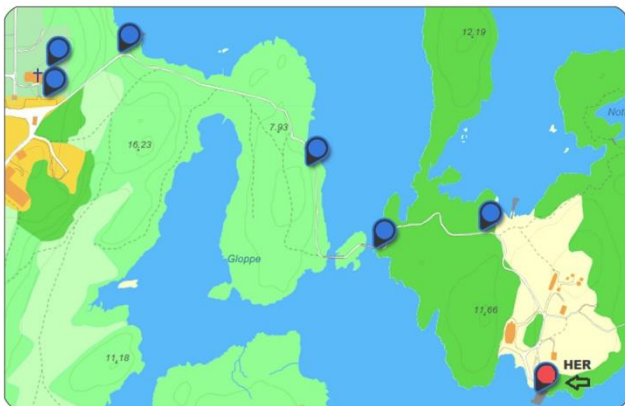
Avaldsnes

menighet

Karmøy prosti

BRYGGA

Pilegrimsverdi

FRIHET

Den friheten vi tror vi har, er ofte bare et bedrag. Vår kultur gjør oss ofte til slaver av klokka og kalenderen. Mennesket er blitt alle tings mål og dermed en slave av seg selv. Det å vandre i naturen i langsomt tempo, kan gi opplevelse av frihet fra stress. Vandringens frihet oppmuntrer til latter og gråt, ensomhet og fellesskap. Mye av det som ligger under livets overflate, blir berørt når man slipper til det sanne menneskelige. Den frie pilegrimen oppfatter veien som sitt livs eventyr.

Jesus sa

FØLG MEG!

En skriftlærd kom til ham og sa: «Mester, jeg vil følge deg hvor du enn går.» Jesus svarte: «Revene har hi, og himmelens fugler har rede, men Menneskesønnen har ikke noe han kan hvile hodet på.» En annen, en av disiplene, sa til ham: «Herre, la meg først få gå hjem og begrave min far.» Men Jesus svarte: «Følg du meg, og la de døde begrave sine døde.»

Matteus 8,19-22

Pilegrimssymbol

VANDRESTAV

Vandrestaven er pilegrimens tredje ben. En støtte på dårlige veier og et våpen mot rovdyr og røvere. I overført betydning; et våpen mot det onde i Faderens, Sønnens og Den Hellige Ånds navn. Staven minner også om korstreet.

Detalj fra inngangsdøren i Olavskirken

BØNN

*Lær meg å kjenne dine veie
og gå dem tregt og skritt
for skritt!*

Jakop Pauli, 1902

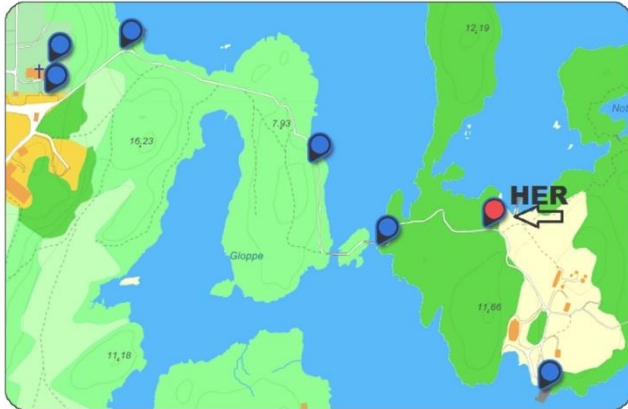
Pilegrimshistorikk

OLAVSKIRKEN

Da Håkon Håkonsson satte i gang byggingen av Olavskirken på Avaldsnes i 1250, var Olavsdyrkelsen på sitt høyeste i Norge. Kirken på Avaldsnes, som står ved inngangen til skipsleden nordover mot Nidaros, var sentral. Pilegrimene kom fra sør med båt, eller fra øst til fots. Vi kan regne med at det var særlig stor trafikk til Olavskirken ved olsoktid.

SKOGEN

Pilegrimsverdi

STILLHET

Vi omgir oss med mye lyd i vår hverdag. Stillhet er en mangelvare. Et skogholt er et godt bilde på hvordan stillheten leger kropp og sjel. Midt inne i skogen, fjernt fra hovedveiens støy, høres bare naturens lyder. Når den indre stillheten har fått fotfeste, kan mennesket, midt i det travle hverdagslivet rundt seg, være som i det fredfylte skogholtet. I stillheten møter vi ikke bare oss selv med større åpenhet enn tidligere, men også Gud og hverandre. Det ordløse fellesskapet under en vandring kan si mer enn tusen ord, og sveiser mennesker sammen. Stillhet er sjelens lys.

Jesus sa

JEG ER VERDENS LYS!

Igjen talte Jesus til folket og sa:
«Jeg er verdens lys. Den som følger meg,
skal ikke vandre i mørket, men ha livets
lys.»

Johannes 8,12

BØNN

*Ditt ord er en lykt for min fot
og et lys for min sti.*

Salme 119, 105

Pilegrimssymbol

LYS

Å sitte og se inn i et stille lys kan fylle oss med fred. Lyset viser vei i mørket for pilegrimen. Lyset avslører også farer og løgn.

Kristuslyset i Olavskirken

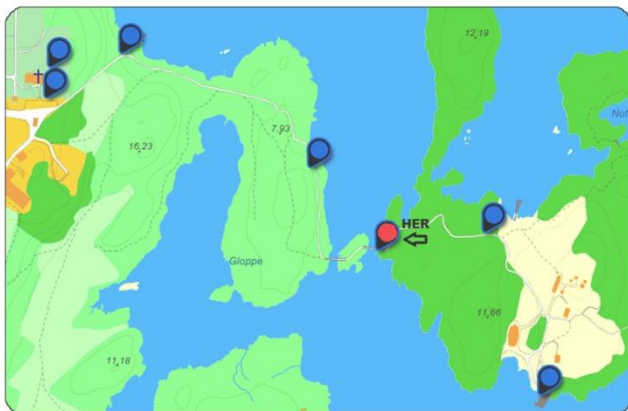
Pilegrimshistorikk

LYSFONTENEN

I mai 2002 la Prinsesse Märtha Louise og Ari Behn ut på en historisk pilegrimsreise mot Nidaros som en forberedelse til sin vielse. Märtha suger inn naturinntrykkene, og blir til de grader overveldet av lys og naturinntrykk at hun omtaler seg selv som en lysfontene. Dette ble en legendarisk uttalelse. Pilegrimer både før og etter har nok opplevd noe av det samme; at naturens stillhet og skjønnhet har berørt og lyst opp.

BROEN

Pilegrimsverdi

ENKELHET

Behovet for hele tiden å skaffe seg mer og mer kan komme i veien for evnen til å oppfatte selve livet. Det utstyret en pilgrim bærer med seg, er et talende bilde på enkelhet. Et par sko på føttene, en stav i hånden, en ryggsekk på ryggen, en hatt på hodet og et trekors på brystet forteller om en livsstil som ikke krever mer enn det et menneske faktisk trenger. Mye av det beste i livet er gratis, bare man klarer å oppdage det. Den indre enkelheten blir påvirket av den ytre, og omvendt.

Jesus sa

JEG ER VEIEN

Tomas sier til ham: «Herre, vi vet ikke hvor du går. Hvordan kan vi da vite veien?» Jesus sier: «Jeg er veien, sannheten og livet. Ingen kommer til Far uten ved meg. Har dere kjent meg, skal dere også kjenne min Far. Fra nå av kjenner dere ham og har sett ham.»

Johannes 14,5-7

Pilegrimssymbol

VEIEN

Veien fram til alteret i Olavskirken er lang. Man må gå veien for å forstå den, man kan ikke lese seg til den. Vandreren må ha et åpent sinn. For noen kan pilegrimsveien være som en ordløs bønn.

BØNN

*Likdom og ære som menneske gjev,
er ikkje meir enn den marknande øv.
Du er min arv som varer til sist,
himnelske konge, det veit eg for visst.*

Irsk tekst fra 700-tallet

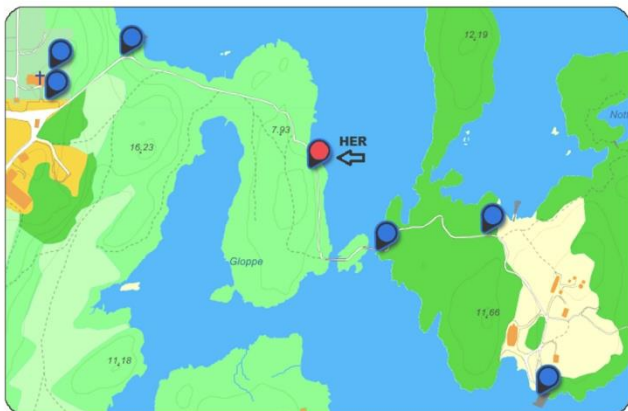
Pilegrimshistorikk

LEDEN

De fleste pilegrimene kom sjøveien til Olavskirken. Men sjøen sletter alle spor, derfor må vi lete etter spor på landjorda. Vi vet at pilegrimer som kom østfra, har gått over Ørpetveit, gjennom «Munkaskar», over Moksheim og kommet ned til Vormedal, før de ble fraktet over Karmsundet. De har først sett kirken fra en bakketopp. Denne bærer ennå navnet «Fejensbrekkå» (fejen = glad), og minner om den gleden de må ha følt når de så målet for reisen sin.

POTETKJELLEREN

Pilegrimsverdi

FELLESSKAP

Vi lever i en selvopptatt tid. Livet som pilegrim lærer at vi skal dele og gi av det vi har, - av både vårt ytre og indre forråd. Sekken skal være åpen for å kunne dele med våre medvandrere; brød og drikke, klær og plaster, salve og rosiner. Utenpå sekken har noen en bøsse med innsamlede midler til ufrivillige pilegrimer (f.eks. flyktninger). Møter med medvandrere der en deler gleder og sorger kan gi gode og nære fellesskap.

Jesus sa

GI DEM MAT!

Jesus svarte: «Dere skal gi dem mat!» «Vi har ikke mer enn fem brød og to fisker», sa de, «hvis vi da ikke selv skal gå og kjøpe mat til alle disse menneskene» – det var omkring fem tusen menn. Så sa han til disiplene: «La dem sette seg ned i grupper på femti.» De gjorde som han sa, og lot alle sette seg. Så tok han de fem brødene og de to fiskene, løftet blikket mot himmelen og velsignet dem. Deretter brøt han dem og ga til disiplene, for at de skulle dele ut til mengden. Og alle spiste og ble mette. Etterpå samlet de opp stykkene som var til overs etter dem, tolv kurver i alt.

Lukas 9,13-17

Pilegrimssymbol

BRØD

En pilegrim skal gå med åpen veske som tegn på at en skal dele mat og også opplevelser og erfaringer underveis. Vi øves til både å gi og å ta imot. Begge deler er viktig.

Motiv på alterskapet i Olavskirken

BØNN

*Herre din jord bærer mat nok for alle,
takke for den delen du vil vi skal ha.
Lær oss å dekke et langbord i verden som
alle kan reise seg mette fra. Amen.*

Vidar Kristensen

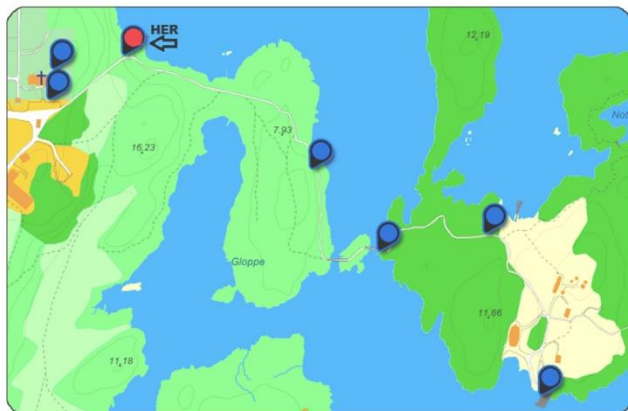
Pilegrimshistorikk

PILEGRIMSKOST

Pilegrimskosten var enkel. Vann i bekken, bær i skogen, brød i skreppa, fisk i elva eller på sjøen. Ellers gav det velsignelse å gi noe til en pilegrim. Folk sørget for dem. Det hendte også at pilegrimene tok seg småjobber underveis, for på den måten å tjene til livets opphold.

BAKKEN

Pilegrimsverdi

LANGSOMHET

Tidsklemme er et ord fra vår tid. Vi lever i en hastverkskultur og mange opplever at en ikke rekker alt en skulle ønske. Har vi tid til å kjenne etter hvordan vi egentlig har det? Langsomhet er en mangelvare. Langsomhet er nødvendig for den som vil reflektere over livet og gi seg i kast med de store eksistensielle spørsmålene.

Jesus sa

HVIL DERE LITT

Jesus sa til dem: «Kom med meg til et øde sted hvor vi kan være alene, og hvil dere litt!» For det var så mange som kom og gikk at de ikke fikk tid til å spise engang. Så dro de ut med båten til et øde sted for å være alene. Men mange så at de dro bort, og kjente dem igjen, og fra alle byene strømmet folk sammen til fots og nådde fram før dem. Da Jesus gikk i land, fikk han se en mengde mennesker. Han fikk inderlig medfølelse med dem, for de var som sauer uten gjeter.

Markus 6,31-34

Pilegrimssymbol

FØTTER

Om pilegrimene kom til fots eller kom seilende på havet, gikk det i et tempo hvor sjelen kunne holde følge...

Detalj fra prekestolen i Olavskirken

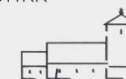
BØNN

*Städlig gikk jeg i dine spor,
føttene vaklet ikke.*

Salme 17,5

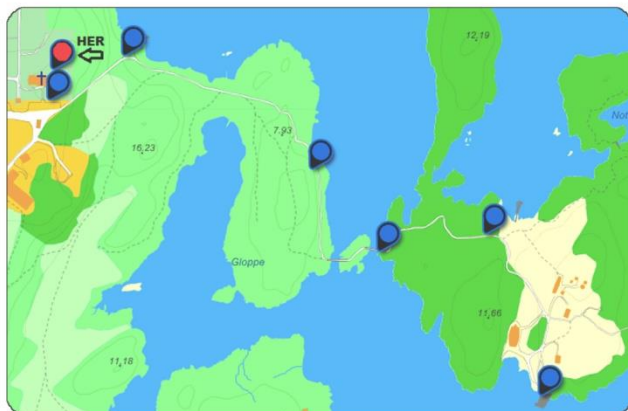
Pilegrimshistorikk

SALHUS

Pilegrimer med høy status fikk sikkert overnatte på Avaldsnes, men ellers var nok folka på kongsgården lite villige til å huse alle slags færende folk. Derfor ble det reist et såkalt «sælehus» et par kilometer nord for kirken. Nå heter det nettopp Salhus der. Et sælehus var et herberge for reisende. I 1368 brente hanseatene kongsgården på Avaldsnes, og da satte de også fyr på sælehuset.

SYNÅLA

Pilegrimsverdi

ÅNDELIGHET

Pilegrimen vandrer mot et hellig mål. Mennesket er et åndelig vesen. Når et samfunn blir for materialistisk, viker mennesket tilbake og søker andre veier for å forsøke å forstå det vanskelig fattbare livet.

Jesus sa

VÅK!

Vær på vakt, hold dere våkne! For dere vet ikke når tiden er inne. Det er som med en mann som skulle utenlands: Da han forlot huset, overlot han ansvaret til tjenerne og ga oppgaver til hver og en, og til dørvokteren ga han påbud om å våke. Så våk da! For dere vet ikke når husherren kommer, enten det blir om kvelden, midt på natten, ved hanegal eller om morgenen. Når han plutselig er der, må han ikke finne dere sovende. Det jeg sier til dere, sier jeg til alle: Våk!»

Markus 13,33-37

BØNN

*Lær oss å telle våre dager
så vi kan få visdom i hjertet!*

Salme 90,12

Pilegrimssymbol

TIMEGLASSET

Timeglasset er en meget tydelig visualisering av fortid, nåtid og fremtid, noe som har gjort timeglasset til et varig symbol for tiden som går. Som sanden i et timeglass er dagene i våre liv.

Detalj fra alterskapet i Olavskirken

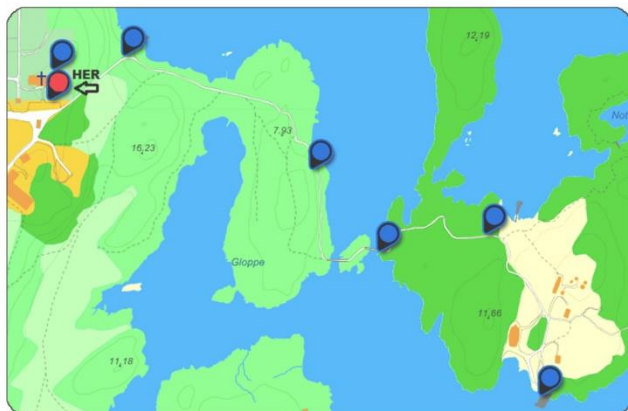
Pilegrimshistorikk

MARIAS SYNÅL

«Jomfru Marias synål» står på nordsiden av Olavskirken og er 7,2 m høy. Den er en av de høyeste bautaene i landet, og det er knyttet mange sagn til denne. Det mest berømte sagnet om synåla er at når den berører veggen, skal dommedag komme. Det fortelles at hoggmerkene øverst på steinen er etter prester som har hogd litt av steinen når den kom ubehagelig nær veggen.

KIRKEDØRA

Pilegrimsverdi

BEKYMRINGSLØSHET

Bekymringsløshet er et herlig ord. En enkel livsstil gir mindre å bekymre seg over. Bekymringer løser ikke problemer og avverger ikke uønskede hendelser. Bekymring skaper bare uro og stress. Evnen til å leve i nuet er en sentral pilegrimsverdi. Det dreier seg ikke om slapphet, likegyldighet eller ansvarsløshet, men derimot om evnen til å være til stede i det som skjer.

Jesus sa

VÆR IKKE BEKYMRET!

«Derfor sier jeg dere: Vær ikke bekymret for livet, hva dere skal spise, eller for kroppen, hva dere skal kle dere med. Livet er mer enn maten og kroppen mer enn klærne. Se på ravnene! De sår ikke og høster ikke, de har verken matbod eller låve, men Gud gir dem føde likevel. Hvor mye mer verdt er ikke dere enn fuglene! Hvem av dere kan vel med all sin bekymring legge en alen til sin livslengde?

Lukas 12,22-25

BØNN

*Se vil ved korset eg standa,
Med undring eg ser: Eg er fri!
Eg skal ikkje dø, eg skal leva
Med Jesus til aareg tid.*

Trygve Bjerkreim

Pilegrimssymbol

KORSET

Korset er den kristne pilegrimens identitetsmerke. Den vertikale armen beskriver pilegrimens forhold til Gud, den horisontale forholdet mennesker imellom.

Korset på svingdørene ved alteret i Olavskirken

Pilegrimshistorikk

KIRKEDØRENE

Etter tradisjonen, for å symbolisere den treenige Gud, gikk pilegrimene tre ganger rundt kirka før de gikk inn pilegrimsdøra, som antagelig var døra på den nordre vegg som nå er murt igjen. De skulle komme inn i kirka med ryggen vendt mot nord, der de vonde maktene holdt til. Jfr. uttrykket «å dømme noen nord og ned.» Dagens pilegrimer møter bildet av korset om de velger hoveddøra i vest eller sidedøra i sør.